

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap. Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előzetes árak:
 Egész évre 8 kor.
 Fél évre 4 kor.
 Negyed évre 2 kor.
 Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetéseket jutányosan számítatnak.

Nyilttér pótlásra 50 fillér.

MURAKÖZ

Felolvasó szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfuttató:
STRAUSZ SÁNDOR.

A király hadparancsa.

A hivatalos lap múlt vasárnapi száma a következő királyi kéziratot közli:

Kedves rokon Jenő főherceg ur!

Átadom Kedvességének mai napról kelt Hadi- és Hajóhadparancsot és Önnek, az Olaszország ellen harcoló hősök kipróbált vezetőjének, a hadidiszciplinés 1. osztályú katonai érdemkeresztet adományozom.

Ugy, a mint Ön a legteljesebben beigazolta azt a bizalmat, a mellyel Én mindama vitéz harcosok parancsnokságát az Ön kezébe tettem le, éppen úgy sikerült Önnek a maga részére alárendeltjei feltétlen odaadását biztosítani.

Az ily célutalozó vezetés s vele együtt a kiváló csapatok Isten segítségével keznek a végleges eredményért.

Most következik a hadi- és hajóhadparancs, a mely így hangzik:

Olaszország ellen harcoló Hadi-erőimhez!

Hetek óta álltok nehéz harcban Ti, a monarchia minden részéből származó Vitézeim, a számban messze túlnyomó ellenség. Vezetők és minden rendlokozatu legénység, idős férfiak és ifju harcosok vetékednek a halált megvető vitézségben. Bérczek tetején, a nehezen járható Karsztvidéken és a tengeren oly tetteket hajtottok végre, a melyek

méltók elődeitekhez, a kik az azonos ellenség ellen küzdöttek s azt legyőzték. Semmivé tettétek azt az ábrándját, hogy harcba vezetett tömegeivel könnyű szerrel fog szeretett Hazánkba betörhetni.

Még kemény feladatok előtt álltok.

Ha azonban az ily kiünö, kiválóan vezetett csapatok, igaz lelkesedéstől eltöltve legjobb tulajdonságaikat vetik latba, akkor a legnehezebb feladatok is megoldhatók a Ti dicsőségekre s a haza üdvére.

Hálával telt szívvel gondolok gyönyörű, fegyverrel vívott tetteitekre, csodálattal néz a Haza szárazföldön és tengeren egyaránt hős szülőiteire, bizalomtellen tekint Reátok, a délnyugaton híven őrködő faira.

Kelt Bécsben, 1915. július 29-én.

FERENC JÓZSEF s. k.

Az Isonzo-menti temető.

Az olaszok támadása Isonzo melletti frontunk ellen iszonyu kalasztrófával végződött. Irólzáttal értesültünk a hivatalos jelentésekből, hogy százezer olasz esett Cadorna zsenialitásának áldozatául. Tíz napig tartott a vad birkózás. Azzal a kíméletlen nem ösmerő nyers rendszerrel, melyet az oroszok a Kárpátoknál követtek, az emberek életét semmibe se vevő kockázással akarta Cadorna azt az első nagy sikert kicsikarni, melyet nemcsak személyes becsvágya, de Sonnino és Salandra érdeke és nem utolsó sorban magának a királyságnak az érdeke is megkíván tőle.

De nem úgy történt, amint remélte. Támadása nem ért egy védtelen, a Szerbiában és Lengyelhonban folytatott ádáz harcok által erőltetett hadsereget, egy halálnak szánt államot, hanem oly népet, mely éppen Olaszország galád árulásától felbőszítve tömör, szétbontathatlan tömbbé gyűrődött.

Az Olaszország elleni háboruban meglevénedett valami, amit legyűrni nem lehet. A népek forrongásában, a hatalom érvényesítésénél is jelentőség jut az erkölcsiségnek. Mindazokat a népeket, melyekről mostanában a hazaszeretet és a hősiesség dicshimnuszait zengek, nemcsak minket, magyarokat, hanem a monarchia összes népeit, sőt még azokat is, akik Viktor Emanuellel és Cadornával együtt Dante nyelvén beszélnek, — valamennyiöket hevíti a boszúvágy ama nép ellen, mely nemcsak minden idők legcudarabb árulását követte el, de ezt az árulást a szent cél idealizmusának akarja feltüntetni. S az a tudat, hogy vitéz katonáink az erkölcsiség és a becsületesség előharcosai, egyre serkenli őket a legdicsőbb, legfényesebb hőstettek. »Hegyetlőkön, az utaltan Karsztvidéken és a tengeren oly tetteket hajtottatok végre, melyek méltók elődeitekhez, akik ugyanezt az ellenséget leküzdötték, legyőzték. Rögeszméjét, hogy harcba vetett csapatainak tömegeivel könnyen betörhet szeretett Hazánkba, megsemmisítettétek.« Így szól az agg király katonafiainhoz, kik »hálált megvető bátorsággal« védik a haza földjét, a becsület érinthetlenségét.

És az északi harcléren nem kisebb vt-

Táborfüznél.

Írta: Fenyves Dániel.

A nagy galíciai síkságra leszállt a csendes est. Nyhe szellő lengedezett s a csillagos éjben itt is, ott is felcsillant egy-egy piros szem: a táborfüz. — Mintha, a szép Nagy-Magyar Alföldön a nyári éjszakának lobogó, fényes pásztortűzek lennének. — Pihenő hősök ülnek körülöttük, deli magyar katonák. Viharvert, sebhelyes arcukon meglátszik, hogy sok kemény csatában vettek már részt, sok nehéz ütközben fényesen, bátran, magyar fiúkhöz méltón állottak meg helyüket. Látszik róluk, hogy nem pajtásak a gyávaaság. — A tűz körül folyik a szó az elhagyott otthonról, kedvesről, bánatos anyáról, hűséges feleségről és apró, gyűgöző emberkekről. Egyik makrapipájából ereget bodor füstöt az égnek, talán haza gondol ő is. A másik hátán fekvé nézi a fényes csillagokat, talán otthon is így ragyognak, t'án a babája szeme is így ragyogna rá, ha látná az ő deli katonáját. Szerteszét kalandozik gondolatjuk dicsőséges nyert csatáiról, előjövendő hősi küzdelméről. Fel-felcsendül egy-egy szép, bánatos, mélabós hazavágyó magyar nóta:

Az Alföldön messze fúj a szél.
 Lassan susog a nyárfa levél.
 Meghallom én mégis a hangját
 Barna kis lány várja a párját.

Ne sírj barna kis lány, galambom!
 Meghalok én itten, jól tudom.
 Keress magadnak más szeretőt
 Én meg majd egy csendes temetőt.

Megesillan a vén katonák szemében valami nedvesség, végigszántja orcájukat s lehull a földre, az igazgyöngy, a jó magyar szívnek, a szerető léleknek gyöngye, a gyémánttragyogású könnyecsep. Búcsút vesznek még egyszer, talán már századikszor a hűséges szeretőtől, aki messze a szép Alföld, a dombos Dunántúl fehér falujában gondolt arra a dali legényre aki tőle mérhetetlen távol dicsőben, hőiesen küzd a szentséges magyar lobogó alatt ezért a gyönyörű hazáért, a hűséges szeretőért

De hallga! Másfelől is cseng szomorún, szívhez szólón a nóta:

Valahol a Dráva partján susognak a fűzek,
 Valahol a Dráva mentén pásztortűzek égnek.
 Hej! ha én is odahaza, pásztortűznél ülnek,
 Senkivel, még a királlyal, helyet nem cserélnek.

Hej! Istenem, csak még egyszer láthatnám szép hazám,
 Csak még egyszer nézhetném meg nádfeleles tanyám.
 Messze onnét, lengyel földben lesz majd az én sírom,
 Édes anyám, kedves rózsám megkérem ne sírjon.

A drávamenti fiúk búcsúhangja! Mennyi vágy, mennyi bánat benne! Az édes jó anya! Búcsúszó hozzá, talán az utolsó: ki tudja mit hoz a holnap? És a jó anya, a kedves, bizonyára nem fognak sírni! Elejtik könyveiket, el fájádmukat, hisz a szeretett fiú, a szerető hősi halált halt a hazáért, szent Magyarorszáért.

De hallatszik vig nóta is:

Megüzentem haza édes anyámnak.
 Csináltasson szép ruhát a fának!

Gallérfára három csillagot varrjon.
 Haza megyek, nemcsak a felhözom.

A mellemen három vitézi érem.
 Az hirdeti az én nagy vitézségem
 Hogyha kis falumban végig sétálok,
 Megfordulnak utánam a leányok.

Mennyi öröm, mennyi remény e dalban!
 Ha majd hazajő, nem lesz olyan legény, mint
 ő, hét falu határán. Meglátsják itthon milyen vitézek, hősök a magyar fiúk!

Lassan-lassan elül a nóta, kifogy a szó. Az öreg csontok szájából kifordul a pipa, elpihennek s nemokára felhangzik a táborban az egészséges hortyogás. Alszik a tábor. Párnájuk az illatos, zöld, puha fű, takarójuk a csillagos ég. Álmaikban is otthon vannak gondioataik, testük-lelkük, vagy álmodnak hősi viadalokról.

Csend van! A tűzek gyengén pislákolnak, a parázs kihavvad, lassan kialszik az is. — Az éjben csak az örök egyhangú, vontatott kiáltása hallik, amint egymásnak felelgetnek. Vigyáznak éber szemmel a nyugvó táborra, de érkdődik fejük felett az ezer csillagok mögül letekintő jó Isten, ki nem hagyja veszni hősi fiát.

Édes álmutak semmi nem zavarja, nyugodtan alszanak, hogy kiphelvén fáradalmaikat, másnap új erővel, friss kedvvel keressenek új dicsőséget, arassanak új diadalt, hogy itthon elmondhassuk: »Minket senki le nem győz, mert vannak hőseink és velünk a magyarok jószágos, nagy Istenel«

lésséggel harcoló katonáink irigylük bajtársait, kik az Isonzo mentén és Dél-Tirolban eldönghetik a taljánt, sziklatörédekkel dobhatnak rájuk és fent, a magasban, ég felé nyúló bérceken zergevadászatot tarthatnak a hüllen árulókra.

Mennyire fokozódhatott még az irigységük, amikor megtudták, minő temetőt ástak Délen küzdő katonáink az olaszoknak! Amikor értesültek arról, hogy százezer ellenség fekszik holtan vagy súlyosan megbesülve a doberdói fensíkon! Az osztrák-magyar hadseregnek ez a fényes győzelme örökös szegénye az olasz hadvezéreknek.

Eljut-e a híre Itáliába is? Azok, kik országukat a tönk szélére vezetik, gondoskodnak szegényük leplezéséről. Amde a szél gyentépp oly kevéssé lehet titkolni, min a gondot, mindkettőt utat tör magának még a kulcslyukon át is, s az az érzés, melyet nyíltan bevallani nem lehet, súlyosabban nyomja a kedélyt, mint a szabad szó.

Sohasem volt még lehetséges egy egész nemzetet szüntelenül megláncsolva tartani. Máris keringenek hírek Olaszországban, — ellenőrizhetlen szóbeszédnek járnak szájról-szájra, amik kísértetiesen megnőnek és elmérgesítik, izgatottá teszik az olasz nép hangulatát.

S ezeket a híreszteléseket nem tartják kőszá híreknek, nem találnak azok ellen mondásra, nem lesznek megcáfoltva. Mert — az olasz hadikölcsön kudarcának tanúsága szerint — a nép nem rajong szenvedélyességgel, erős bizodalommal ezért a háborúért, amelybe néhány önző, lelketlen politikai kalandor üres, nagyhangú frázis szavalásával kényszerítette.

Féltalmában megtévesztette magát az olasz nép az erőnek tartott kormányhatalomtól, amely tényleg gyenge volt, de királyával együtt sohasem volt oly gyenge, mint a milyen most, a borzasztó isonzoi vereség után.

De tel fog ébredni. És az ébredés le-sújtó hatású lesz azokra, akik álnokul megszegve hűségüküket, csakis a hatalom megtarthatása kedvéért vitték a népet romlása felé.

Véres lesz a leszámolás, ha az olasz nép tudatára fog ébredni annak, mennyi emberáldozatba került hiszékenysége és bü-nös engedékenysége.

Még most tartunk ott, — jól tudjuk. »Még kemény munka vár rátok! Ha azonban ilyen kiváló és kitűnően vezetett csapatok, telve igaz lelkesedéssel, legjobb erőket vetik latba, akkor legyűrük a legsúlyosabb feladatokat is, — a magatok becsületére, a Haza üdvére!« mondja a király hadsereg- és flottaparancsában.

És a mi dicső hadseregünk eleget fog tenni szeretett királyi parancsának. Megtörve, megalázva fog előtte porban heverni leggonoszabb ellensége: az olasz. S ekkor fog útni a leszámolás órája. Abban az órában, amelyben mi fogunk leszámolni az olasz néppel — ez a nép le fog számolni félrevezető vezéreivel!

A háború.

Az északi harctéren rohamosan folynak az események. Minden napnak megvan a maga nagyhorderejű eseménye, melyek nemcsak küzdő seregeink glóriáját növelik, de az orosz kolosszus leverését is bizonyítja teszik. Ami még két hónappal ezelőtli szinte

álomszámba menő hihetetlen dolognak látszott, immár megvalósult: Lublin, Varsó, Ivangorod hős vitézeink kezében vannak. Az orosz jobbnak látta napokkal előbb Varsóból lopva kivonulni és elmenekülni, mintsem szembeeszelni dicső katonáinkkal. Így nekünk is kevesebb vérünkbe került ugyan ezeknek a fontos pozícióknak a birtokba vétele, viszont azonban az oroszok is szárazon elvitték az írhájukat. Szóval az történet, amit Przemysl s Lembergél láttunk: az oroszok most is gyakoroltak magukat, amiben már elismert mesterek — a visszavonulásban.

Varsó 5-én esett el. Varsónál L.pól bajor herceg hadsereg gyarapította eddigi bábérleveleinek a számát, mert habár Varsó védőserege elvonult, mégis a visszavonulás biztosítására visszahagyott orosz csapatok nagy ellenállást fejtettek ki, míg a vitéz bajorok Varsó erődvonalát áttörték. Ivangorodnál keményebb küzdelmek folytak le. Ennek védelme is csak a kiűrtés és menekülés biztosítása volt. A vár körül folyt harcokban különösen Kövess magyar tábornok tüntette ki magát, akinek erdélyi seregei titáni harcot folytattak a vár védői ellen. Ivangorodot több napi csata után 6-án vették be vitéz katonáink. A németek ezalatt Cholmot, Wladimir-Wolinszkijt, Mitaut és Novoaalexandriát is bevették.

Mostan ejtett foglyainkat a hadvezetőség még nem vette számba, de júliusi győzelmeinket 127 ezer hadifogoly (köztük 527 tiszt) s 16 ágyú és 202 géppuskából álló zsákmány hirdetik.

A nyugati harctéren kétségbeesett küzdelmek folynak az Argonokban s a Vogézekben. Jobbára helyiharcok ezek, melyek állójellegű csak az oroszok leveretése fogja megváltoztatni.

A Dardanelláknál még mindig dicsőségesen lóg a hős török büszke lobogója. Az antant hiábavaló erőlködését most a seregökben fellépett különféle betegségek is súlyosbítják. S ezért mindenképen azon vannak, hogy a görögöket s a bolgárokat semlegességükből kizozdítva, a győzelmet ezek segítségével a maguk részére biztosítsák. De ezek a kicsi államok, úgy látszik, tudatában vannak fontosságuknak s nem akarják az antant részére a sült gesztenyét a parázsól kikaparni. A törökök Kaukázusban is győzelmesen harcolnak.

Az olasz harctér a múlt héten nem produkált újabb eseményeket. Az olaszok kezdetben pihentek, utóbb ismét vad támadásba mentek át s nemcsak Görz ellen ismételték meg támadásaikat, de a tirolai s karintiai vonalokon is jelentkeztek ágyútüzükkel s gyalogsapataikkal. Az összes támadások azonban mint eddig, úgy most is kitűnő csapataink vitéz ellenállásában összeomlottak.

A pápa pedig eközben a béke zászlaját kibontotta Perse, hogy mindenki óhajta már a békét; de az akció ennek dacára minden kilátás nélkül való, mert senki vesztet lenni nem akar. S ezért az örületes emberirtás csak tovább folyik — a végkimerülésig.

K Ü L Ö N F É L É K.

— A király születésnapja a harctéren.

Augusztus 18-ára, a koronás uralkodó születésnapjára a Hadsegélyező Hivatal ajándékolni akar küldeni a harctére a katonáknak.

E nagyszabású terv megvalósítása nagy költségekkel jár, s azért kéri ehhez a Hadsegélyező Hivatal az áldozatkész közönség támogatását is. Elsősorban pénzzadományokra van szükség, hogy a Hadsegélyező Hivatal maga szerezhesse be a harctéren küzdő hőseinknek leginkább megfelelő ajándékokat. De a pénzzadományokon kívül szívesen fogadnak: cigarettát, cigaretta-papírt, szivart, dohányt, szpikát, pipát, zsebkendőt, törülközőt, kapcaruhát, szappant, gyertyát, népszerű olvasni való könyveket és füzetekeket, továbbá csokoládét, kekszet, citrom-savat, limonádéport, száj-harmonikát, stb. stb. Vidékről a posta portómentesen szállítja a Hadsegélyező Hivatalnak címzett csomagokat, ha a feladó ráírja: »Táborban lévő katonák részére szánt szeretetadomány!« Minthogy nagyon kevés idő áll rendelkezésre, sürgősen úgy adja mindenki ajándékait postára, hogy azok legkésőbb augusztus 8-ig Budapestre érkezzenek. A természetbeni adományok erre a címre küldendők: Hadsegélyező Hivatal, Budapest, IV. Váci-utca 38. — A pénzküldemények pedig a Hadsegélyező Hivatal főpénztárához (Budapest, V., Országház) címzendők. Tegyük fényessé a kedves otthonról távol éreltünk küzdő hőseinknek a napot! Akiben érző magyar szív dobog, készséggel hozza meg áldozatát e nemes célra!

— **Signum laudis.** Ófelsége a király Tomka Ferenc 20. honv. gy. ezr. főhadnagy-nak az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálatainak legfelsőbb dicséret elismerés nyilatvántotta.

— **Pótvásár.** A kereskedelemügyi m. kir. minster megengedte, hogy Muravid köz-ségben a f. évi május 25-ikére esett, de elmaradt országos állat-és kirakóvásár helyett f. é. aug. hó 28-án pótvásár tartassék.

— **Szerencsétlenség.** Klinecz Márton drávaollári lakosnak Mátyás nevű, két és fél éves fia f. hó elsején az udvaron játék közben egy esővízzel telt meszes gödörbe esett és belefuladt.

— **Adomány.** Festetics Jenő gróf a csáktornyai ker. nőgyeletnek 80 K-t volt szíves adománya önzé; amiért az egyesület elnöksége hálás köszönetet mond.

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minster Arvay Ignác kisbucsei tanítót a muraszenterkeszi, Bóna József muragárdonyi tanítót a jánosfalvai, Buday László barslédéci tanítót a galgóczi, Kovács Mihály máv. tanítót a muraszerdahelyi, Plander Boldizsár zalaszentgyörgyi tanítót a drávaszentiváni áll. elemi népiskolához rendes tanítóknak kinevezte.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minster Honfi Lőrinc zrinnyfalvai áll. el. isk. tanítót a csáktornyai áll. iskolához áthelyezte.

— **Kérelem.** A helybeli áll. polgári iskolában elhelyezett katonai kórház gondnoksága azon kérelemmel fordul háziasszonyaikhoz hogy az üres kockacukor dobozokat ott leadni szíveskedjenek.

— **Főlvétel a budapesti Biró Internátusba.** A Biró Internátusba főlvételnek az 1915—16. iskolai évre egyetemi hallgatókon kívül V—VIII. osztályú középiskolai tanulók is, akik tanulmányaikat a budai főgimnáziumban, főreálisiskolában avagy felsőkereskedelmi iskolában akarják végezni. Ellátási díj egy iskolai évre 950 korona. Ezért az összegért nemcsak teljes ellátást és lakást ad, hanem egyuttal a német, francia és an-

gól nyelvtanítást is nyújtja. Fővételnek oly fiúk is, kiknek szülői az Országos Bírói és Ügyészi Egyesület kötelekébe nem tartoznak. Prospektus 'küld intézet: I. Ráth György-utca 20.

— **A 37 és 38 éves B. osztályú népfőiskolák behívása.** Honvédelmi miniszteri rendelet jelent meg, mely elrendeli, hogy az 1876 és 1877 évben, valamint az 1890—1878 évben született továbbá az 1892—1894 évben született népfőiskolásra kötelezettek, akik a népfőiskolai bemutatón szemlén, utóbemutató, vagy pótszemléken fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak, f. évi augusztus 16-án — ha névszerint felmentve nincsenek, — katonai szolgálatra bevonulni tartoznak. — Az itt vázolt behívási rendeletben közöltek szerint tehát a 37—42 éves besorozott B. osztályú népfőiskolák közül az első két évfolyamot, 37 és 38 éveseket behívták katonai szolgálatra. A legöregebb regruták közül négy évfolyamot, a 39—42 éveseket tehát még civiben hagyták.

— **Az új tanév.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter most leíratott intézelt az ország összes középiskoláihoz és tudatta velük, hogy a szeptemberben megkezdődő új tanévben a mult tanév elején kiadott utasítások értelmében mindenütt az eddigi ideiglenes helyiségekben rendelkezésre álló tantervek maximális óraszámával való igénybevétele mellett, a mult tanévben történt módon kezdjék meg a tanítást, mert a mai helyzet lényeges változtatásokat előrelátható időn belül nem enged.

— **Tudakozódás hadifoglyok után.** A Budapesti Tudósító jelenti: A legutóbbi időkben egyes lapokban félreértésre alkalmas adó közlemények jelentek meg a hadifoglyok holléte után való tudakozódás módjáról. A Hadifoglyokat Tudósító és Gyámoltató Hivatal ismételtlen figyelmébe ajánlja a közönségnek, hogy a magyar honosságú hadifoglyok holléte után mindig a Hadifoglyokat Gyámoltó és Tudósító Hivatalnál (Budapest, IX. Üllői-ut 1.) kell érdeklődni, mert a bécsi Gemeinsames Zentralnachweissbureau csakis az osztrák honosságú hadifoglyokról ad értesítést.

— **Rendelet a moratórium körül.** A hivatalos lap mult heti száma négy igazságügyminiszteri rendeletet közöl, mely a moratórium-oldó kormányrendelettel kapcsolatos és szükségessé vált intézkedéseket tartalmaz. Az igazságügyminiszter főbb rendelkezései a következők: Az első rendelet megállapítja, hogy a bíróságnak joga van a teljesítési határidőt, vagyis a tartozás megfizetésének időpontját kitolni, legföljebb azonban három hónappal. Ez a bírói rendelkezés csak méltányos esetben történhetik, a méltányosságra való jogosultságnál lehetőleg hatóság bizonyítványt igazolni kell. A második rendelet a végrehajtásokról és árverésekről intézkedik. A bíróságnak joga van a végrehajtást is méltányossági okokból felfüggeszteni. Árverést ne rendeljen el ingórá a bíróság akkor, ha az árveréstől kellő eredményt nem várhat. Szabályozza a rendelet az ingatlanárverés lehetőségeit. A külföldi bíróságok végrehajtási megkereséseire vonatkozólag külön rendelkezik a miniszter, természetesen a belső földi szempontok figyelembevételével. A harmadik rendelet a csőd-eljárásról szól és továbbra is megállapítja, hogy hitelező kérelmére csődnitást elrendelni nem lehet. A negyedik rendeletben közzé tett vegyes és zárórendeletek nem

tartalmaznak különös intézkedést. A rendelet már a mai napon életbe lépett.

— **Rendület a középiskolákra vonatkozólag.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1915/1916. iskolára, érdekes és nevezetes újítást léptet életbe a középiskolákban. A miniszter a honvédelem fokozódó követelményeire való tekintettel kívánatosnak tartja, hogy az ifjúság a hadköteles kor előtt bizonyos katonai kiképzésben részesüljön. Egyelőre csupán kísérletről van szó, amelynek kialakuló tanulságai alapján a katonai gyakorlatokat végleg beillesztik a középiskolai tanítás keretébe. A katonás nevelés módját a rendelet részben a rendes tornaórákon, részben a játékdélutánokon és a kirándulásokkal kapcsolatban akarja megoldani. A vezetéssel elsősorban az intézetek tornatanárait és tanári testület katonai szolgálattal teljesített tagjait kívánja megbízni a miniszter és csak amennyiben ilyenek nem volnának, a tényleges szolgálatra igénybe nem vett, nyugalmazott, vagy tartalékos katonatisztek teljesítik ezt a feladatot.

— **Dr. Richter féle Anker-Liniment. Capsici sompos.** Ez a szer az Anker-Pain-Expeller pótlására szolgál, rendkívül bevált háziszser, amelyet mind fájdalomcsillapító bedörzsölés közzé, rheumatikus fájdalmaknál meghűlésnél, megbénulásnál, Ischiásnál stb. a legjobb eredményre alkalmaznak. Az Anker-Liniment nagy elterjedtsége a legjobb bizonyítéka ezen szer kitérősségének, s egy házban sem szabad hiányoznia. Ezen szer különösen olyan egyéneknek ajánlatos, akik sokat tartózkodnak a szabadban akik gyakori időváltásnak és így könnyen meghűlésnek vannak kitéve, így például katonák, gazdászok, erdészek, vadászok, földmivesek, halászok, hajósok, kirándorlók stb. és azoknál turistáknak megerőltető túrák előtt és után, egyáltalában mindenféle utazó egyéneknek, mert ez a szer gyors és biztos segítséget nyújt. A harcra élvő katonák számára egyáltalában nélkülözhetetlen. Tábori levélben könnyen küldhető. Kapható gyógyszerárakban, vagy közvetlen Dr. Richter „Zum Goldenen Löwen“ című gyógyszerárától. Prág, I. Elisabethstrasse 5. Szétküldés naponta.

— **Az eddigi hadviselés eredménye.** A berlini lapok vasárnapi számaikban a hadvezetőségek hivatalos jelentéseinek alapján a háború egyes fordulójának alkalmából megállapítják Németország, Magyarország és Ausztria eddigi eredményeit. Az érdekes összegezés, melyben nincsen belefoglalva a német, magyar és osztrák hadvezetőség augusztus 1-én kiadott júliusi foglalt és zsákmánykimutatása, így fest: I. A kettős szövetség a háború első évében elfoglalt Belgiumból 29 000 négyzetkilométer területet, Franciaországból 21 000 négyzetkilométert, Oroszországból 130 000 négyzetkilométert; összesen 180 000 négyzetkilométert. (Ezzel szemben az ellenség elfoglalt Elzászból 1050 négyzetkilométert, Galiciából 10 000 négyzetkilométert, összesen Németország Magyarország és Ausztria területéből 11 050 négyzetkilométert.) II. A háború első évének végén, a júliusi kimutatást bele nem számítva, Németországnak van 1,058,869 hadifoglya, Ausztria és Magyarországnak 636 534 hadifoglya, a kettős szövetségnek együtt összesen 1,695,400 hadifoglya. Ebből orosz hadifoglyok van Németország területén 5600 tiszt és 720 000 főnyi legénység, Magyarország és Ausztria területén 3190 tiszt és 610 000 főnyi legénység. Az orosz hadifoglyok száma összesen 8790 tiszt és 1,330 000 altiszt és legénység. III. Juniusig német gyűjtőhelyeken elhelyeztek 5834 zsákmányolt ágyút és 1556 zsákmányolt gépfegyvert. (Az elfoglalt ágyúk és gépfegyverek nagy részét

a csapatoknál hagyták és használják az ellenség ellen. Teljesen pontos számadat ezért nem áll rendelkezésre.) A zsákmányolt ágyúk száma mindenesetre 7000 és 8000 között van, a gépfegyvereké pedig 2000 és 3000 között.

— **A portómentes levelezésről.** A Vöröskereszt Egyesület nemzetközi bizottsága figyelemzti a közönséget, hogy a genfi hadifoglyokat gyámoltó nemzetközi ügynökség csak kivételes és különös esetekben közvetlen magánleveleket Olaszországból Ausztria-Magyarországba és Németországba vagy megfordítva és csak akkor, ha nemzetközi válaszbélyeget csatolnak a levélhez, minthogy portómentességet csak a hadifogly-szolgálat élvez.

— **Jó ötlet** ezekben a drága időkben, ha frissítő, jóízű és szomjúságot oltó házi italokat csekély költséggel otthon készítenek. 100 liter házi italt (ananas, alma, málna stb.) bárki készíthet. Az alkatrészek ára pontos utasítással bérmentve K 4.50 utánvéttel. Őt adagnál egyt ingyen hozzácsomagol Grolich János Angyal-drogériája, Brűnn 618 sz. Morvaország).

— **A ruhatetű ellen.** A Hadsegélyző Hivatal pályázatot hirdet oly vegyszer előállítására, a melylyel az alsó- és felsőruházt impregnálva, kellő védelmet nyújt a ruhatetű ellen. A szer olyan legyen, hogy az ember szervezete ne gyakoroljon kártékony hatást és a ruházat tartósságát ne rontsa. A pályadíj ezer korona. A pályázat augusztus 20-ig nyújtható be a Hadsegélyző Hivatalhoz, Budapest, képviselőházi épület.

— **Hadi adományok.** A vöröskereszt csáktornyai üdítő állomására elhelyezett perselyekbe augusztus 1-ig 21.62 K lolyt be; az üdítő állomás részére Németh Paula 6 l. tejet s Tkalcsecz Pálné 1 kosár körtét adományozott. — A vöröskereszt csáktornyai főnöke javára adott Szivoncsik Antal és Székely Ferenc 50—50, Friedrich Emilia 16, Boieratzky Gyuláné, Steinberger Ferencné, Mayer Károlyné, dr. Wolf Béláné 10—10 és Löbl Rezső és Heilig József együtt 11 koronát; továbbá a kórháznak ajándékoztak 25 db. liba megváltási áru fejében 75 K-t Székely Ferenc 58 db. Zsófia gyermekkórház sorsjegyet a 1 K értékben. Mely adományokért az elsősek halás köszönetüket tolmácsolják.

— **Állandó mozi.** A Rákóczi-utcai állandó moziban a mai előadások programja a következő: Lusitania, (aktuális felvétel); A fekete álom, (dráma 3 felvonásban). Főszereplők: Asta Nielsen és Valdemar Psilander! A papucsos, (vígjáték 2 felv.).

— **Újra megnyit a táborposta.** F. évi július hó 22 től kezdve a táborba küldemények ismét küldhetők, de egyelőre kizárólag csak a következő táborpostákhoz: 9, 10, 11, 14, 16, 34, 39, 45, 46, 51, 53, 55, 61, 69, 76, 78, 81, 85, 88, 91, 93, 95, 99, 106, 109, 113, 119, 129, 136, 145, 149, 151, 168, 169, 170, 176, 186, 187, 188, 190, 191, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 251, 254, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 630, Sarajevó.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržanja novinah, se imaju poslati na ime urednika u Csáktornya

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Prodajna cena je:
Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i faj računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Suradniki:
PATAKI VIKTOR i SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlasnik
STRAUSZ SANDOR.

Varšava je propala. Lublin i Ivangorod smo zavzeli.

Devet dni trajuća bitka i 100 jezer mrtvih i oranjenih taljanov. - Proganjamo dalje ruse. - Velika bitka od Görza do Adria morja. - Vilma kraljica bude posrednik mira. Pustolovina vu Mitau. - Bologna je jeden veliki špital. Bežiju rusi i vu Kaukazušu. - Körner ezredeš.

Kak stojimo na bojuom polju?

(M. J.) Nasi i nemški šeregi su vu prošim tijeđnu opet s velikom silom navaljivali na ruse i vu bitkih prisilili nje, da svoje vojske dalje vu Rusku potegneju. Vezda tak stoji stvar, da rusi od Lemberga prama izhodu imaju od Galicije jeden mali falat zemlje vu svojih rukah, ali proti tomu mi i nemci smo od njega sedemput više odzeli. Od ruskoga istočnoga morja do Galicije držiju vu naših i nemških rukah veliki falat Ruske zemlje, gde su još pred 4 mesecih rusi bili gospoda. Vu ovimi odzetimi zemljami naši vojniki i činovnici paziju na red; sudi, željeznice, poste, škole i t. d. su sve vu našimi rukami. Najzadnjič smo Lublin zvanog velikoga varaša prevzeli i s tem znamenite i važne željeznice dobili vu naše ruke.

Vezda, gda ove rede pišemo, nemški i naši šeregi pri Ivangorod zvanim festungu stojiju. Ov festung je vre obkoljen, veliki možari i štuki vre rušiju i podiraju njihove debele stene i jake šance, pak budemo za par dnevoj vre iz telegramah čitati mogli, da je festung Ivangorod opal. Med tem se veliki nemški i naši šeregi približuju prama Varšovi, da ju obkoliju. Na pol je vre obkoljen ov glavni varaš Rusko-Poljske zemlje. Moguće, da budu ju rusi bez bitke nam prepustili, ar su ruski šeregi prisiljeni s hitroćem retirirati, ako nećeju, da jim celu vojsku obkoliju.

S jednom rećom velika dugovanja se pripečaju na ruskoj zemlji, tak da se ufati more, da bude rus na skoro čisto vuništen. Ruske novine su vre počele od mira pisati, kaj je dobro znamenje.

Dok naše čete s nemškimi šeregi skupa podjednom bijeju ruske šerege, do ti čas naše druge čete talijane navučavaju na poštenje i na vernošć.

Vu prošim tijeđnu su talijani neizmerno jako biti bili pri Isonzo zvanom mestu, ne dalko od Görza. Od 19 ga juliša do 26-ga, tak 10 dni dugo je ovdj boju trajal

Vu ovih deset dnevoj su talijani stojezer vojnikov izgubili.

Gda se je boj 23 ga majuša s taljanom počel, ovi su v dij kre naše granice vdrti hoteli vu naše zemlje, kak su rusi pri Karpatskih planinah napravili. Ali za kratko vrme su talijani previdli, da prek naših granicah nigdar nebudu mogli dojti zbog visokih planinah i zbog na planinah stojećih naših festungov.

Zbog toga su talijani veliku vojsku skupljali prama Görzu, gde su menjši bregi. Cilj jim je bil, da prevzemeju Görza, onda pak Trsta.

Tristojezer vojnikov su ovdj skupljali i vno go stotin štukov sim dopeljali, pak izrekli, da kolikogoder vojnikov bude koštalo, moraju prevzeti Görza i Trsta. Gda su vre sve pripravili, onda su počeli sa svojimi kanoni strělati na naše šance. Deset dni i vnoći su neprestalno strělali talijani, da naše šance porušiju i onda svoje šerege pustili nad naše vojnike. Niti naši nisu hejnjali, nego šrapnele i granate strělali na talijane i njih blizo svojih šancenih jarkih pustili, pak onda iz svojih mašin-puskah i proših puskah na talijanske čete strělali, a nazadnje vun skoćili iz svojih jarkah, pak s bajonetih, s noži, lopatami, pa kamenji klali talijane.

Magjarski, pak horvatski honvēdi, tirolci, pak bošnjaki, tak takaj cesarski i vustaski (népfelkelő) regimenti su tu dokazali, kaj je vitežlivo i kak je treba domovinu braniti. Kakti muhe su kapali talijani.

Sedmi i osmi den se je vre vidlo, da budu talijani bitku izgubili. Deveti den su vre počeli talijani retirirati a deseti den bez pameti počeli bežati. Da si život obratiju s bežanjem, odhitili su od sebe svoje puške, torbe, kepenjke, pak mali talijani noge pobrali i ostavili mesto boja, gde je vno go jezer svojih mrtvih i oranjenih vojnikov ležalo.

Ova bitka je talijanu stojezer vojnikov koštalo, a pred nekolikimi tijeđni su takaj na tem mestu 80 jezer vojnikov izgubili.

Talijani su hoteli pokazati svojimi saveznicima, da budu nas prevladali, pak su svoje najbolje vojnike pustili ovdj vu bitke. Ali dostigla jih je bozja kaštiga zbog njihove nevernosti, nad kojom se vezda imaju vrme premišljavati, kajti su se nazaj potegnuli, da svoje reztevene regimente nekak skup pobereju.

Njegvo Veličanstvo naš kralj je jeden lepi spis poslal k našoj proti talijanu vojujućoj vojski, vu kojem se zahvali za njihovo veliko vitežtvo.

Rimski otec papa je svakomu vladaru list poslal, vu kojem prosi, da bi se tabor dovršil i s čim predi obci mir nastal.

S rušila se druga talijanska ofenziva.

Pred talijanskim boju, bečki talijanski atašē javil je svojemu kormanu, da monarhije šerega su rusi već tak rezredili, da se nebude mogel braniti proti još jednomu neprijatelju i talijanom sveskup to bude posel, da jeden soldački špancier napraviju. Taki prve dane, kad su nas tak krivico izdali, mogli su videti, da ova prijava progrešna je. Na celim frontu gde su samu probali prek vdrti, s kervavom glavom su nazat od bežali. Nikaj je talijanom ne bilo drago, niti milo, samo da bi bili našega fronta predri. Od majuša dvajsti tretjega dēva strahovitne ofenzive su odredili talijani. Pervič na onu mintu su steli našega fronta predri, kak su naši pri Gorlici ruskoga. Na jednim punktu su nastavili dvajstiosem centimeterne štuke i na stotine mašinpuskih. Vu prvu liniju su poslali svoju najbolšu soldačiju i tak su sigurni bili, da svoj citj postigneju da su i Viktor Emanuel kralja pozvali, da vidi kak bude se to sgodilo.

Navallanje taljanov za nekoliko danov strahovitem s gubićkom se je zaključilo, poprilički s gubili su četerdeset hiljada ljudstva. Veliki strah je nastal vu Talijanskim i Cadorna vodja hitro je spremnil regimente

i drugo offenzivu odredil. Juliusa petnajstoga su se počeli talijani spravlati górkuzi u doberdóí bitku. Za nekóji dan kanonéri su već žarko počeli strélati naše pozicije, juliusa devetnajstoga pak je Cadorna odredil občinitu šturmu. Šturma pak je i sad, kak i pervič išla na górkzi most, proti Sdrassiní, Polazzi, Redipubliji, Vermegliani, Sezi i doberdóí bregu. Deset danov neprestalno su vdírali talijani, predrti su šteíi našega fronta, da si odpreju put vu Trieszt na kojega tak štećiju. Höfer naš general za par danov je već javil, da talijanska offenziva opet se je jako sramotno dovršila. Sad su talijani med morjom i Monte Sabotinom na trideset kilometrov široki liniji naj menje iz sedemnajst pešičkih regimentov i vnožnah gardiskih divizijah sedem vojnih sborov tirali vu segurno smrt. Rěč je bila, da kuliko gud krvi se bude preljaló, cilja moraju postići, tojest našu liniju predrti. Predrti pak su šteíi ili pri Górkzu ili pak pri Sdradusini. Pred dvanajstemi dani se je počela strahovitna bitka, kakvu vu ovim bojnim vremenu još nišči nē je videl, barem su velike i jako kervave bitke bile već. Talijani po strahovitim kanonskim ognju išli su na šturmu, ali naši su je nazat sbíli. Opet čele vure su padali veliki granetlini na naše pozicije, opet su na šturmu išli, ali naši opet su je nazat pretírali.

Takodjer strahoviten sgubiček su imali talijani pri Sagradi, gde su skorom predrti liniju. Pet danov je trajala strahovitna borba i onda je već bilo videti, da šu talijani vpešali. Drugi dan je Höfer javil, da talijane na čeli liniji su sbíli i naši slavni šeregi još tam stojiju, gde su i od početka boja pred dvemi meseci.

Talijani, kak to službeno javiju, ove dane prek što jezer ljudstva su sgubili. Dobro veli Höfer, da samo historija bude previdla i znala, kaj su naši ove dane napravili. Hasni nam još i to, da smu tak grozno preobladali talijane, da vidiju balkanske države, da nē samo na ruskim bojnom polju, neg i na talijanskim hrabro vojujemo i neprijatelje preobladamo i potučemo.

Nē samo na Isonzo liniji smo tak vi-težki vojuvali proti tripud-četiriput jakšemo neprijatelju, neg i na morju su naše ladje bravurno se sponšale. Vu jednim tiječno dvaput su naše ladje bombardirale talijanske varase i željeznice. Pred šestemi dani na stošestdeset kilometrov dugi liniji su naše ladje bombardirale ishodno Talijansku i na ovi liniji ležeće željeznice. Vu ovim vremenu talijansku flottu, koja je od početka boja kričala, da ovak i onak bude s nami sversšila, nēje bilo moći nigdi videti, jerbo nēje ufala se pokazati. Talijanska flotta već dobro pozna naše pod vodom plivajuće ladje, koje su jedno najvešku francuzko taborsku, dvē najveške talijanske taborske i jedno talijansko pod vodom plivajuću ladju potopile. Naprotivno pak talijanska flotta vu našoj još nikakov kvar nēje napravila.

Švajcerske novine pišuju, da vu zadnjim bombardiranju vu Veneziji veliki kvar su naše ladje napravile. Više palačih je od bombih plamnulo, jeden veliki željezni most se je zrušil i sto pedesetčetiri osobah je mrtvih ostalo po vulicah. Kad su naše ladje počele bombardirati Veneziju, veliki strah i panik je nastal vu varasu i to je zrok tomu, da je tulko ljudstva mrtvoga ostalo.

Na dalje pak pišuju, da monarchije flottu talijani nebudu mogli preobladati, jerbo talijani ravno naj noveše i uaj modernese ladje su već sgubili, monarchia pak još niti jedno.

Dakle talijani se već svega onoga vživaju, kaj su si tak jako želili. Pravičen je Bog i on svakomu naplati. Naplatil je već i još bude i talijanom.

Vezda moramo najbolje šparati.

Ako onomu velimo, da naj špara, koj skorom nikaj nēma, skorom tuliko zlamenuje, kak dabi takvo mu rekli koj gladuje, da još menje naj je.

Ali denes vu žetvi i kad svagdašnji kruh nuter spravlamó, čisto drugač glasi ova opomena. Hvala Bogu imali smo kaj žetvi i hvala Bogu imamo kaj pospraviti. Dakle denes, tojest ove dane moramo šparati, doklam imamo nekaj. Bormeš lanjsko leto, kad je tak zločesta letina bila, dobro je bilo, da nas je naš poglaviti korman opominal i vodil nas je, kak moramo živeti i šparati, jerbo za ovo vrēme, vu ovim bojnim vremenu, nē smu mi k tomu se mogli taki prevčiti, jerbo nē smo k tomu vučni bili. I barem nē je to čisto slehka išlo, itak smo preživeli jedno takvo leto, kakve se nam nedaj Bog tak fletno včekatí, niti nam, niti pak naši deci.

Denes smo čisto vu drugim položaju, ali zalo niti denes se nesmemo svrhu oni deset zapovedih spozabiti, koje smo tulikoput čuli vu ovim bojnim vremenu i kojim je itak zadnja rěč: Šparati moramo!

Vu živíšu i vu krmi morebiti nebudemo morali štrdati, itak zalo sve si moramo za vezda premisliti, kad još kose žvínđaju i mašine bernaju.

Denes si to sve moramo premisliti, kad još strahoviten boj traje i kad smo još na serdin boja, jerbo vu gospodarstvenih posli čisto smo sami ostali i nemoremo se od nikud nikakve pomoći nadjati. Sami smo i sami bomu ostali. Dakle šparati moramo s onim, kaj nam je Bog dal, da nebudemo vu nikakvi sili. Sad si moramo pribaviti sve, kaj nam je potrebno.

Mi vu žitko imamo čelo jakost, žitkom kupimo i naplatimo sve. Žitek nam je penez. Žitek je poljodetavco filer, koruna, cekin. Dakle žitkom moramo šparati ravno tak, kak sgotovami penezi. Denes kad žitek tak dobro čeno ima, moramo si preračunati, kaj sve budemo potrebni dojdúće leto. Žaljudec potrebuje svoje i mi mo moramo dati, im već stara poslovica veli, gde je žaljudec prazen, tam čelo tēlo nemore nikaj. Opet nesmemo samo ravno na žaljudec poslušati i sve, kaj smo preskrbeli njemo porinuti.

Ako se od šparanja spominamo, nesmemo se spozabiti svrhu marhe. Marho ravno tak moramo s deržati, kak i sami sebi. Drugoč pak nesmemo ju potepsti, barem kakvo gud čeno ima. Koj sad potepi, sproda domaču živinu, samo s bog toga, jerbo dobro čenu ima, on se jako bude vkanil. Vkanil pak se bude s bog toga, jerbo potlam lahko za nikakve peneze ne bude mogel nikaj kupiti, štala mu prazna ostane i poleg toga čelo gospodarstvo mu zaspi.

Vu ovim bojnim vremenu tulikoput smo već opominali naše čitatelje, da naj šparaju, da lahko već su se toga navolili.

Ali nikaj ne škodi. Vazno je to, da smo minuću bojno leto nekak preživeli. To je glavno! Jedno pak je to, da nam tesko je to dopovedati, kak i zakaj moramo šparati. Isto vu mirnim vremenu nēje smeti pune hombare popratiiti, još menje pak je smeti vu ovim kritičnim vremenu. Denes jedno zrno nēje smeti vu smetje hititi.

Sad moramo šparati, kad imamo svega, ako hočemo, da nam i na dalje ostane, i da opet jedno leto tak preživimo, kak smo i minuću. Ako šparali budemo i nadalje svega za dosta budemo imali.

Jedna bitka pri Isonzo vodi.

Jeden soldat od Isonzo fronta poslal je ovaj list:

Naše postajališće dalko naprē je bilo porijeno tak, da negdi smo samo tristo korakov dalko bili od talijanov. Naša kompania je morala zaderžati neprijatelja i poleg toga na našu kompaniju su vdírali talijani najbolje, ali mi smo je navěk žarko nazat sbíli. Jeden za drugim je došla šturma, mi smo se tak deržali, da su talijani navěk kervavo bili bili. Dan, na dan su talijani velike sgubice imeli i po Isonzo vodi nezumno mrtvih talijanov je plavaló. Kad smo jedno jutro opet kervavo napokali talijane i sad smo se šteíi malo počivati, došel je glas, da neprijatelj pri Sagrado prek vode je došel. Nē smo imeli vremena nikaj dugo špekulérati. Leteli smo na poldrugi kilometer dalko stojećemo mostu, gde je na kompaniju takov ogenj curel, kak tuča. Ali mi barem su talijanske puške i štuki tak praskali, kak strēle, itak smo odmah na šturmu išli. Talijani slovenski i talijanski su kričali prek k nam.

— Denite doli oružje! Dajte se prek!

To nas je još bolje rezrdilo. Za nekoju minuto još jedna kompanija je došla nam na pomoć i sbíli smo talijane i sto-pedeset smu njih zarobili. Zatem su naša kompaniju vu rezervó deli. Juniuša 23-ga opet su nas vu ogenj komandérarali. Popoldan ob tretji vuri probal je neprijatelj prek vode vđrti. Za kratko vrēme črna je bila voda, tuliko pontonov su spustili talijani na vodu, da mosta napraviju. Druge čete pak su na splavi ili pak plivajuć štele prek došli. Tak su cureli doli talijani, kak muhe od naših kuglijh i za kratko vrēme puna je bila voda smrtvemi talijani. Neprijatelj nē se je vnoغو staral stak velikimi sgubičkom. Opet friške i triške čete je pošilal vu ogenj. Do trdoga večera je trajala bitka i na zadnje nē smo mogli prekračiti, da neprijatelj pri Sagrado nebi na jeden otko došel.

Dobili smo zapoved, da se nazat potegnemo, ali nē za to, da bi nas ueprijatelj bil pretiral, neg za to, da ga na otko dobimo i jedna skrta baterija sprestrēla pontone i da tam ostajúćemi onda sversšimo. Tak se je i pripetilo. Kak se je neprijatelj na otoku skupljati počel, prestrelali smo pontone i napravljenoga mosta porušili. Za tem pak strahoviten ogenj smo dali na otko. Strahovitno je bilo gledati, kad su granetlini i šrapneli med talijanske čete počeli cureti. Na drugo stran vode niti jeden je nē višel nazat odisel. Vnoči ob deseti vure konec je bil bitki, štuki su vtihnuli i mi smo na počinek išli. Ov dan strahovitno žetvu je imēla smrt.

Naše čete opet su svoje pozicije zadržale i opet su se naveli talijani, kak treba magjarske honvéde i gardiste postaviti. Talijanski šereg ravno tam stoji, gde je i pred tremi meseci stal, niti jedan koračaj neje napre došel. Dobro je rekel Boroevics general, jedan naš izvrsten vođa: — Deset tijeđnov smu vu ognju s talijani, ali do zadnjega tak budemo sderžali, kak smo i od početka.

Drugi dan jeden talijanski aeroplan je doletel, da poišče gde i kak stojiju naše čete. Na jednim bregu skritoga štuka smo imali i ov je tak dobro strélat na aeroplan, da ga je na tretijup trofil. Aeroplan je dolí opal i dva talijanski zrakoplivci mrtvi su ostali na lice mesta.

Talijani i potlam su probali još višeput prek vode dojtí, ali već su nê tak silili, kak od kraja. Razmi se, da mi odmah smu tam bili, gde su talijani prek steli dojtí. Mi smo hvala Bogu vu tak dobrih pozicijah, da neprijatelj nigdar nebude mogel nas odonut pretirati, pak makar još stoput tuliko ljudstva bude na to alduval, kak je do vezda.

Kak smo ulazili vu Lublin.

Augustusa prvoga došel je telegram, da naši i nemški šeregi zadobili su Lublina, jeden naj lepsi i naj vredneši ruski varaš. Mackensen generala šereg med Viztula i Bug vodami pređral je rusko liniju i stêm je neprijatelj na celim frontu počel sprazniti pozicije i počel je čeli ruski šereg nazat retirirati, razni se da po ruski navadi, kaj je bilo moči vuništiti, hiže, žitka i t. d. sve je vuništiti, sve je vu jednim piannu bilo i samo onda je ostavil varaša.

Pri Kovali na deset kilometrov dugi liniji naš šereg je vdrl med ruske šance i ruse su odonut na sever pretirati. Potlam je javil Höfer, da prvoga kad su vu Lublinu podan odzvonili, naši koleniki ulazili su vu Lublin.

Lublin sedemdeset jezer stanovnika ima, naj važneši trgovački varaš, jerbo ovdí se sve željeznice zideju. Lublin pri Bystrica vodi leži, poleg ivangorod-cholmi željeznice. Odovut vodiju željeznice vu Varšovu i proti Szentpétervaru. Od ove željeznice na ishod od Krasznosztava, do Chnielg već kak na dvajstipet kilometer dugi liniji savezni šeregi pređrli su ruskoga fronta. Od Chmiela na sever naš 17 ti vojni sbor pet put je išel na sturmu doklam je vu ruske pozicije mogel vdrti i ruske šance zavzeti. Kak je večer nastal, nemške čete došle su do Piaski Biskupice fronta i odonut na ishod zavzeli su željeznicu. Bškupec med Lublinom i Cholmu stoji i na ovi liniji na najglavneši kolodvor je. Stavni šeregi na hiljada rusov su opet zarobili i vnožina štukov i mašin-puških, takodjer i municije zadobili. Kak veliki plien imamo, to se još nezna.

Med Vieprz i Bug vodami, od Krasznosztla nekoji kilometer na ishod pruski gardisti blizu Cholma su došli, druge nemške čete pri Vojszlavici su vdrlé vu ruske pozicije i pretirale su ruse dalje na sever. Kak se vidi, nemški šeregi jednako ideju sa ivangorod-cholmi željeznicom, lépo napređujeja i jeden jedini dan su 1500 kvadrat kilometrov zemlje iz neprijateljskih ruk vun strgale. Pri Biskupci na celim frontu, kak jedna velika zaglozda .su savezni šerege zapilili se vu ruski front

Med Varšovom i Ivangorodom prek Viztule počne se tak rekuć tretja polovica slavnoga napređuvanja. Ovdí pak Woysrsch generala šereg još juliusa dvajsti osmoga je na više mesti prek Viztula vode došel. Ovdí su takodjer vnojo rusov zarobili i opet nekoje štuke i mašin-puške su od rusov odzeli. Ovdí su presekli savezni šeregi željeznicu, koja med Lublinom i Varšovom vozi. Najmre pak su se naši pionéri ovdí skazali, kad su šeregi prek Viztula vode išli. Pionére su službeno pohvalili.

Rusi da Lublina obraniju, ua ovu liniju su spravili naj bošle regimente i čelo rezervo. Dakle stêm nam je veksá dika, da smo mogućni bili širom rezbiti naj močnešega ruskoga šerega i Lublina zavzeti, kojeja su rusi s velikom silom i močjom branili.

Po ovi slavni bitki, ruski sabor su skup pozvali, da se razgovaraju, kak bi mogli i vu kakvo imes nami rir napraviti. Razmi se to, jerbo vu Varšovu već čujeju strahovitne nemške štuke, koji se već od Varšove na dvanajst kilometrov dalko glasiju. Ruski šereg, koj više milijun ljudstva broji, tak divjo se vleče nazat, da lahko ga katastrofa postigne. Jedno je sam seguro: francuzi i englezi nagovaraju ruse, da Varšovu i Ivangoroda naj ostaviju i naj se do Breszt-Litovszka nazat potegneju.

Londonske i pariške novine pišeju, da rusi pred odlučnom bitkom stojiju, ako se već ova odlučna bitka nê pripetila. Svi neprijatelji jednako glasiju, da Varšova za kratko vrème propala bude. Nekeje novine opet tak pišeju, da rusi su već prestupili k tomu, da Varšovu ostaviju i sve pozicije ostaviju, koje još deržiju kre Viztula vode.

Nemški plan je izvrsten bil, veliju neprijatelji. Na takvo formu je bil napravljen, kak japanski kad su ruse pri Mukdeno obkolili i čeloga ruskoga šerega širom rezbili. Samo, da pri Mukdenu niti jedna tretja stran je nê bila, kak je sad oko Varšove i okolice Ivangoroda. Francuzi pišeju, da to je takov manöver bil, kakovoga je još svet nê videl.

KAJ JE NOVOGA?

Pesma tugujuće majke od svoje pokojne kćerke Elizabete.

Na Petrovo rano
Sunce mi je zišlo,
Iz mojega srca
Sve veselje dišlo.

Da sem si kćerkicu
Svoju izgubila
Kuju sem vu srcu
Najviše ljubila.

Oj ti smrt nemila!
Kaj si učinila?!
Da si ti kćerkicu
Moju umorila.

Jena stara majka
Su ju pohodili,
Zaran v jutro rano
Dimo odpravljali.

Ali moja kćerka
Glasa jim je dala,
Da bu nas sveskupa
Ovdí ostavila.

Célu milu nočku
Milo je gledala,
Ali v jutro rano
Trudno je zasjala.

Pokrila je tebe
Ta črna zemljica
I obrasla bu te
Zelena travica.

Brünner i Wolf Béla
Su ju pohodili,
Taki prvi denek
Na pomoć joj bili.

Sva njihova vradéva
Zakman jesu bila,
I kćerki moji
Nikaj ne hasnila.

Jena teca prava
Doma nisu bili,
Kaj kćerkicu moju
Bili pohodili.

Koju su ju najveć
Gori goriodhranili
I vu srcu svojom
Naj više ljubili.

Drugi denek su se
Dimo odpravili
I na putu tužen
Glas jesu dobili.

Ravno na Petrovo
Vu rumenom sorju
Jesam izgubila
Pomoć prvu svoju.

Odišla si čerka
Vu široko polje,
Vu široko polje
Vu seleno groblje.

Pokoj vekoveđni
Daruj njoj Gospone!
Svetlost večna naj njoj
Svetli na sve věke!
Amen.

Spisala jezina nezaboravna tugujuća majka:

Muraszerdahely. **Levacsics Márta.**

— Seliju se rusi iz Varšove. Rusko soldačko zapovedništvo odredilo je, da sve fabrike iz Varšove vun se moraju seliti, da nedojeđu nemcom vu ruke. Fabrike se već seliju vu odsnutrašnje varaše. Takodjer odredjeno je, da svega žitka, seno i t. d. oko Varšove dalje vu orsag moraju svi zvoziti. Kozakom je zapovedano, gde žitka, slamo ili seno najdeju vu kupi, odmah naj vužgeju. Sela oko Varšove porušiju i požgeju, ljudstvo pak dalje vu orsag tiraju.

Rusi su već pripravni na to, da Varšova prepadne.

— Vilma kraljica bude posrednik mira. Iz Hága varaša Rezidenzbote novine pišeju, da Vilma hollandaska kraljica bude posrednik mira. Vilma počeka, dokiam odlučna bitka mine vu Rusiji i onda odmah počne svoį posel, da mira napravi med neprijatelji.

Kak se čuje, rimotec papa takodjer je opet po prošil sve države koje vu ognju stojiju, da naj jedenput se pomiriju i naj neprelévaju više tulikšne krvi.

— Zakaj su mirni srbi. Srbske novine nikaj ne tajiju od toga, kaj se sve vu Rusiji dogadja i prepoznaju, da rusi strahovito su biti bili. Stêm se tišiju, da ako i za vezda rusi sprazniju festunge, poz mi tak budo s nami i s nemci napravili, kak su pred sto letni s Napoleonom.

— Varšova je propala. Šestoga augustusa, tojest vpetek vjutro rano došla je službena prijava, da Lipót bajerskoga hercega šereg pređral je pred Varšovom stojeće tvrđovine i oko poldana su bajerski šeregi ulazili vu Varšovu.

Kratka, ali vesela prijava je to Dakle Varšova najveksi ruski festung je propal. Tak šletno, kak lani Lütich, Namur i Antwerpen. Varšova! Kuliko krvi je preteklo, doklam su savezni šeregi do tvojih sténah došli! Rus preléva još na čebre krv, ali ova krv nam mir bude donesla.

Hindenburg i Frigyes nadherceg sa svojimi vodji su postigli to, kaj smo već tak teško čekali. Kad je Below pruski general širom rezbil petoga ruskoga šerega i Varšovu od juga tijam do Viztula vode obkolil, rusi su preslijeni bili iz Varšove veksšo stran soldacije vun poteti, da pre Bug vodi nemce zastaviju, drugač odzaja bi došli bili do Varšove. Nemci su ov šereg sbili i trideset kilometrov su blizu Varšove došli. Kad su rusi na Gora Kalvaria liniji opet bitku s gubili, nemci su petnajst kilometrov blizu festunga došli i odmah su ga počeli strélati.

Od Radoma Woysrsch general se preblizaval s magjarskimi regimenti proti Ivangorodu i presékel je puta med Varšavom i Ivangorodom. Gallwitz pri Narev i Bug

vodi je stal svojim šeregom. Med tem toga Mackensen s glavnim ruskim šeregom se je zisel, koj je sdvejeno branil proti Breszt-Litowsku puta, jerbo ako rusi ov put sgu-biju, sgbubili bi bili sve festunge i čeli ruski glavni šereg.

Sad je Irmanov ruski general čelo rezervo skup pobral i s velikom močjom i silom se navalil na József Ferdinandanda šereg. Pred velikom ruskom močjom naši su se spametno od koraca, do koraca nazat vlekli i tak dugo su ruse zaderžali, doklam su susedni šeregi naprè vdrl i stèm su ostobodili nadhercega šerega. Po ovi bitki nam je Lublin vu ruke došel. Takodjer i Mackensen velike bitke je imel, doklam je do Cholm i Lublin željeznice došel.

Pri gornji Bug vodi pak je Böhm Ermolli s magjarskimi regimenti prek vode pretiral ruse. Lisingen nemški general pri Zlota Lippa zvanom mesto se svojim šeregom zakopal i neje pustil ruse nikam. Pflancer Baltin pak pri Bukovini je stal, gde su jedno noć tak hitro se rusi navalili na naše jarke, da su je ne mogli naši zastavit. Strahovitna borba je bila vu jarkih. Takva kmica je onu noć bila, da je jeden drugoga ne poznal i čekati su morali do jutra, doklam se rezdenilu. Sad su magjarski i horvatski honvédi stakvom silom se hitili na ruse, da su divjo morali pobeći. Neprijatelj sa nazat pretirali vu Bessarabiu. Ovdì se pripetilo, da su jedenajst husarov četirinaš danov ne stupili doli iz konja, husarov ezredeš pak je takodjer tuliko danov ne jedno minuto spaval.

Kad je i ovdì pogibelj prestala, Lipót bajerski herceg zapoved je dobil, da se naj navali na Varšovu. Tak se je jurìš Varšove započel, koja je za par danov propala.

Vidi se, da svaki je svoju dužnost marljivo svršil i samo tak je moguće bilo tak fletno najveški ruski festung zadobiti, za kojega su i sami rusi znali, kak Ivan-gorod prepadne, prepadne i Varšova, jerbo duže vremena nemore se deržati.

Kaj bude sad, to naprè neje znati. Rusi još nezmerno ljudstva i velike šerege imaju. Odmah se još nebudo predali i još velike bitke budu vu Ruskim, doklam mir nastane.

Takodjer niti to neznamo još za vezda, kuliko rusov su vlovili i kakvo blagu su rusi vu Varšovi ostavili i sgbubili. To opet za par tijeđnov se bude točno znalo. Slava i dika našim i savezнім šeregom, koji su tak hrabro i vitežki vojuvali za glavni varaš Rusko Polske.

— **Pustolovina vu Mitau.** Mitau rusko morskopostajališće su nemci za dobili. Sad pètervarske novine pišeuju, kak zalosten položaj je bil, kad su nemci vu varaš ulazili. Varaš je čisto prazen bil, jerbo stanovniki svi su pobešli. Redarstvo je odredilo, de peki vu varašu moraju ostati, da za soldačiju kruh pečeju. Predi kak su rusi ostavili varaša, zapovedništvo odredilo je, da sve na polju, po senokošah i po vrhì vuništiju. Rusi svojimi varaši ravno tak delaju, kak s neprijateljski.

— **Bologna je jeden veliki špital.** Veliki varaš je vu Talijanskim Bologna. Sad pišeuju vu kakovim položaju je Bologna. Varaš je čisto mrtve. Na kolodvoru čeli redi kočijih stoji. Ali niti to neje dosta, da plezèrce iz kolodvora vu varaš zvoziju. Plezèrci su jako tuđini i preplašeni. Jednoga generala su dopeljali. Nogu mu je spotal

granetlin. Nikomu nikaj na pitanje ne odgovori, obnored je. Bologna je jeden veliki špital, tuliko rajenikov i betežnikov je vu varašu, da je već neznaju kam spraviti.

— **Bejžiju rusi i vu Kaukazušu.** Rusom niti vu Kaukazušu neje dobro. Kak iz Erzeruma pišeuju turčini su od varaša na stoosedemdeset kilometrcv pri Karakilisi tak sbili ruse, da prek jezero mrtvih i do dvè jezero plezèrcov su ostavili na bojnom polju. Rusi bez svakoga reda su nazat vu rusko zemlju pobešli. Turčinske čete je proganjaju. — **Smrt Körner ezredeša.** Jako keřvave su zadnje bitke bile na talijanski granici. S bajonetom i s puškinim tušom su išli jedni na druge. Na bojnom polju je opet nazočen bil Viktor Emanuel i Cadorna vodja.

Na hiljada i hiljada mrtvih je ležalo med kojemi je i Antonio Cantore general bil. Žalostno, da i mi smo boleći sgbubiček imeli. Naj zalostneši sgbubiček pak nam Körner ezredeša smrt, koj je jeden naj izverstneši zapovednik bil na talijanskim bojnom polju. Već je vu miru skazal, kakov vodja bude vu bojnim vremenu, kad je s petemi štukì prek Gross-Glockner najvišešega brega spazil. Granetlin ravno onda ga je trofil, kad je vu automobil se štel sestì. Čudnovato je, da poleg njega sededećega oficira neje nikaj dopalo, niti najmenje plezèrani ne je bil. Körner ezredeša kralj po smrti s velikom vitežkom medaljom je nagradil, koju sad njegvi bližnji dobiju.

— **Varšovu bombardiraju rusi.** Rusom je jako žal, da su Varšovu izgubili i barem sad bi radi još nekakov kvar napraviti vu varašu. Počeli su vu varaš bombe spuščati, da podereju negdašnju krasnu kraljsku palaču. Razmi se, da vu tak velikim varašu, kak je Varšova, rusi nemoreju nikakov kvar napraviti med nemškami četami. S tèm barem pokažeuju rusi, da ne su za to spraznili i ostavili Varšovu, da ju obraniju od nemških granetlinov, neg su već ne imali vremena, da sve onu vuništiju, kaj su štelì.

— **Kövess general je zadobil Ivangoroda.** Ivangorod je nam vu rukaj. Zamenitoga varaša Kövess Hermann nagy-szebenskoga vojnoga sbora zapovednik je zadobil. On je bil, koj je decembra meseca Pietrokva zadobil, potlam pak je naprè vdrl i pre Pilici se je zakopal i čelo zimu se je tam proti rusom branil i bravurno držal. Njegvi soldati, koje on vodi jako ga radi imaju, sve mu za želju napraviju.

— **Kak su pobešli iz Varšove?** Iz Varšove javiju, da predi nekoji dan, kak su nemci vu varaš ulazili, soldačko zapovedništvo sprazuilo je sve magazine i kaj je samo bilo moći, sve su prek Bug vode spravili. Takodjer odredili su, da svim onim, koji su još vu varašu ostali odnjih rekvirèraju konje, kola i druge stvari. Lubomirsky herceg odlučil je, da vu Varšovi ostane. Svi politikusi su vu Kiew odišli predi, kak bi nemci vu varaš bili ulazili.

— **Brest-Litovszka takodjer sprazniju rusi.** Rusko zapovedništvo odredilo je, da i Brest-Litovszk liniju sprazniju. Brest-Litovsk je vu Rusko-Polskim jeden naj jaksì festung. Sad ga za to sprazniju, jerbo Mackensen nemški general tak vodi svojega šerega, da za hrbet dojde rusom i stèm pretrgne puta rusom, koji na ov način nebi mogli dalje vu Rusko se vleći.

Za taborsku poštu gotovi kvvertisanapisom, takodjer TABORSKE KARTE se dobiju kod Fischel Fulöp (Strausz Sándor) knjižarici. Ciena: kuvert—2 fill. — taborska karta — 1 fill.

Pšesem mladih regratov.

Leto se nam piše jegovo devetsto Jezero devetsto i petnajsto leto!

Stopram sam si junak v devetnajstom letu, Već budem odišel po širokim svētu.

Po širokim svētu, kak čmela za cvétom, Čmela za cvétom, a ja za sablicom.

Puštica, sablica to se meni šika, S kim bum sekal srba, rusa i taljana.

Ja sam junak mladi, kak vu vrta ruža, Elise nebojim rusa, niti pako Srba.

Sam nam Bog pomori vu naši težkoći, Taljana i rusa želimo zatući.

Srbija nemila svemu tomu kriva, Koju nam mladoga kraljiča vubila.

Vezda se pak tužen japeku spričavljam, S kojim svojmu srcu velku žalost davlam.

Japek moj ljubleni odprostite meni, Kaj sam vas rezrdil nezamerite mi.

S Bogom japek dragi, Bog vas naj pozdravi, Da ja dimo dojdem, vaš bum sinek pravi,

Mamika ljublena, hodte i vi k meni, Rad bi vam zahvallil, kak klinčec črlenil.

Platiti vam nemrem, naj vam Bog pomore, Dobro zdravje, sreću i ober vas dene.

Naj vas blagoslovi Bog na vašem domu, A mene sirmaka vu soldačkim stanu.

Vi ste tužni s menom vnoگو preterpeli, Dok me jeste gori ovak odhranili.

Bog vam lépo plati na vaši dobroti, Kaj ste preterpili te devetnajst leti,

S Bogom mi ostante mamika ljublena, Ki ste mojim tužnim srcu zasadjena.

Vezda se pak s pričam dragoj grličici, Koji sam si zebrał vu ti mladi leti.

Ali sad bu došla ona tužna vura, Koj naše srce rezstaviti mora.

Nego nikaj za to, Bog je tak štel meti, Grličica draga moramo trpeti.

Sam mi verna buai te tri letih dana, Onda budeš moja grlica zebšana.

Sada te skušujem z obedvejih strani, Grličica draga s Bogom mi ostani!

Idi golub dragi vu to ime Boga, Naj ti bu na pomoć Jezuš i Marija!

Naj zabiti picek Boga se moliti I Majku Mariju za pomoć prositi.

A sad pak se s pričam pajdašekom milim, Ki su mi do sada navek verni bili.

S Bogom mi ostante susedi ljubleni, Ci sam se zameril, odprostite meni.

Sad se je genula ta črna mašina, S Bogom mi ostani moja domovina!

S Bogom mi ostante čitatelji mili, Koji bate ovu moju pšesem štelì.

Drávaszentiván. Varga János i Horvát Ferencza.

Nase čete opet su svoje pozicije zadržale i opet su se navtili talijani, kak treba magjarske honvéde i gardiste postupati. Talijanski šereg denes ravno tam stoji, gde je i pred tremi meseci stal, niti jedan korcaj nje napre došel. Dobro je rekel Borojevics general, jeden naš izversten vodja:

— Deset tijeđnov smu vu ognju s talijani, ali do zadnjega tak budemo sderžali, kak smo i od početka.

Drugi dan jeden talijanski aeroplan je doletel, da počete gde i kak stojiju naše čete. Na jednim bregu skritoga štuka smo imali i ov je tak dobro strélat na aeroplan, da ga je na tretijput trofil. Aeroplan je doil opal i dva talijanski zrakoplivci mrtvi su ostali na lice mesta.

Talijani i potlam su probali još viseput prek vode doiti, ali već su né tak silili, kak od kraja. Razmi se, da mi odmah smu tam bili, gde su talijani prek steli doiti. Mi smo hvala Bogu vu tak dobrih pozicijah, da neprijatelj nigdar nebude mogel nas odonut pretirati, pak makar još stoput tuliko ljudstva bude na to alduval, kak je do vezda.

Kak smo ulazili vu Lublin.

Augustusa prvoga došel je telegram, da naši i nemški šeregi zadobili su Lublina, jeden naj lepsi i naj vredneši ruski varaš. Mackensen generala šereg med Viztula i Bug vodami pređral je rusko liniju i stém je neprijatelj na celim frontu počel sprazniti pozicije i počel je čeli ruski šereg nazat retirérati, razmi se da po ruski navadi, kaj je bilo moći vuništiti, biže, žitka i t. d. sve je vuništiti, sve je vu jednim piannu bilo i samo onda je ostavil varaša.

Pri Kovali na deset kilometrov dugi liniji naš šereg je vdrl med ruske šance i ruse su odonut na sever pretirali. Potlam je javil Höfer, da prvoga kad su vu Lublinu poldan odzvonili, naši koleniki ulazili su vu Lublin.

Lublin sedemdeset jezer stanovnika ima, naj važneši trgovački varaš, jerbo ovdje su sve željeznice zideju. Lublin pri Bystrica vodi leži, poleg ivangorod-cholmi željeznice. Odovut vodiju željeznice vu Varšovu i proti Szentpétervaru. Od ove željeznice na ishod od Krasznosztava, do Chnielg već kak na dvajstipeť kilometer dugi liniji savezni šeregi pređrli su ruskoga fronta. Od Chmiela na sever naš 17 ti vojni sbor pet put je išel na sturmu doklam je vu ruske pozicije mogel vdrti i ruske šance zavzeti. Kak je večer nastal, nemške čete došle su do Piaski Biskupice fronta i odonut na ishod zavzeli su željeznicu. Bškupce med Lublinom i Cholmu stoji i na ovi liniji na najglavneši kolodvor je. Slavni šeregi na hiljada rusov su opet zarobili i vnožina štukov i mašin-puških, takodjer i municije zadobili. Kak veliki plien imamo, to se još nezna.

Med Vieprz i Bug vodami, od Krasznosztava nekoji kilometer na ishod pruski gardisti blizu Cholma su došli, druge nemške čete pri Vojszlavici su vdrl vu ruske pozicije i pretirale su ruse dalje na sever. Kak se vidi, nemški šeregi jednako ideju sa ivangorod-cholmi željeznicom, lépo napređujeju i jeden jedini dan su 1500 kvadrat kilometrov zemlje iz neprijateljskih ruk vun strgale. Pri Biskupici na celim frontu, kak jedna velika zaglozda su savezni šeregi zapilili se vu ruski front

Med Varšovom i Ivangorodom prek Viztule počne se tak rekuć tretja polovica slavnoga napređovanja. Ovdj pak Woyrsch generala šereg još juliusa dvajsti osmoga je na više mesti prek Viztula vode došel. Ovdj su takodjer vnoĝo rusov zarobili i opet nekoje štuke i mašin-puške su od rusov odzeli. Ovdj su presekli savezni šeregi željeznicu, koja med Lublinom i Varšovom vozi. Najmre pak su se naši pionéri ovdj skazali, kad su šeregi prek Viztula vode išli. Pionére su službeno pohvalili.

Rusi da Lublina obraniju, na ovu liniju su spravili naj bolje regimente i čelo rezervo. Dakle stém nam je veķša dika, da smo mogućni bili širom rezbiti naj moćnešega ruskoga šerega i Lublina zavzeti, ko-jeja su rusi s velikom silom i moćjom branili.

Po ovi slavni bitki, ruski sabor su skup pozvali, da se razgovaraju, kak bi mogli i vu kakvo imes nami mir napraviti. Razmi se to, jerbo vu Varšovu već čujeju strahovitne nemške štuke, koji se već od Varšove na dvanajst kilometrov dalko glasiju. Ruski šereg, koj više milijun ljudstva broji, tak divjo se vleče nazat, da lahko ga katastrofa postigne. Jedno je sam seguro: francuzi i englezi nagovaraju ruse, da Varšovu i Ivangoroda naj ostaviju i naj se do Breszt-Litovszka nazat potegneju.

Londonske i pariške novine pišeju, da rusi pred odlučnom bitkom stojiju, ako se već ova odlučna bitka né pripetila. Svi neprijatelji jednako glasiju, da Varšova za kratko vréme propala bude. Nekeje novine opet tak pišeju, da rusi su već prestupili k tomu, da Varšovu ostaviju i sve pozicije ostaviju, koje još deržiju kre Viztula vode.

Nemški plan je izversten bil, veliju neprijatelji. Na takvo formu je bil napravljen, kak japanski kad su ruse pri Mukdeno obkolili i čeloga ruskoga šerega širom rezbili. Samo, da pri Mukdenu niti jedna tretja stran je né bila, kak je sad oko Varšove i okolice Ivangoroda. Francuzi pišeju, da to je takov manöver bil, kakovga je još svet né videl.

KAJ JE NOVOGA?

Pesma tugujuće majke od svoje pokojne kćerke Elizabete.

Na Petrovo rano
Sunce mi je zišlo,
Iz mojega srca
Sve veselje dišlo.

Da sem si kćerkicu
Svoju izgubila
Kuju sem vu srcu
Najviše ljubila.

Oj ti smrt nemila!
Kaj si vućnila?!
Da si ti kćerkicu
Moju umorila.

Jena stara majka
Su ju pohodili,
Zaran v jutro rano
Dimo odpravljali.

Ali moja kćerka
Glasa jim je dala,
Da bu nas sveskupa
Ovdj ostavila.

Čela mila noćku
Milo je gledala,
Ali v jutro rano
Trudno je zaspala.

Pokrila je tebe
Ta črna zemljica
I obrasla bu te
Zelena travica.

Brünner i Wolf Béla
Su ju pohodili,
Taki prvi denek
Na pomoć joj bili.

Sva njihova vradčeva
Zakman jesu bila,
I kćerki moji
Nikaj ne hasnila.

Jena teca prava
Doma nisu bili,
Kaj kćerkicu moju
Bili pohodili.

Koja su ju najveć
Gori goriodhranili
I vu srcu svojom
Naj više ljubili.

Drugi denek su se
Dimo odpravili
I na putu tužen
Glas jesu dobili.

Ravno na Petrovo
Vu rumanom sorzu
Jesam izgubila
Pomoć prvu svoju.

Odišla si čerka
Vu široko polje,
Vu široko polje
Vu seleno groblje.

Pokoj vekovećni
Daruj njoj Gospone!
Svetlost večna naj njoj
Svetli na sve věke!
Amen.

Spisala jezina nezaboravna tugujuća majka:

Muraszerdahely. **Levacsics Márta.**

— Seliju se rusi iz Varšove. Rusko soldačko zapovedništvo odredilo je, da sve fabrike iz Varšove vun se moraju seliti, da nedođeju nemcom vu ruke. Fabrike se već seliju vu odsnutrašnje varaše. Takodjer odredjeno je, da svega žitka, seno i t. d. oko Varšove dalje vu orsag moraju svi zvoziti. Kozakom je zapovedano, gde žitka, slamo ili seno najdeju vu kupi, odmah naj vuzeju. Sela oko Varšove porušiju i požgeju, ljudstvo pak dalje vu orsag tiraju.

Rusi su već pripravni na to, da Varšova prepadne.

— Vilma kraljica bude posrednik mira. Iz Hága varaša Rezidenzbote novine pišeju, da Vilma hollandska kraljica bude posrednik mira. Vilma počeka, doklam odlučna bitka mine vu Rusiji i onda odmah počne svoį posel, da mira napravi med neprijatelji.

Kak se čuje, rimotec papa takodjer je opet po prošil sve države koje vu ognju stojiju, da naj jedenput se pomiriju i naj neprelévaju više tuliksne krvi.

— Zakaj su mirni srbi. Srbske novine nikaj ne tajiju od toga, kaj se sve vu Rusiji dogadja i prepoznaju, da rusi strahovito su biti bili. Stém se tišiju, da ako i za vezda rusi sprazniju festunge, poz mi tak budo s nami i s nemci napravili, kak su pred sto letni s Napoleonum.

— Varšova je propala. Šestoga augustusa, tojest vpetek jutro rano došla je službena prijava, da Lipót bajerskoga hercega šereg pređral je pred Varšovom stojeće tvrđovine i oko poldana su bajerski šeregi ulazili vu Varšovu.

Kratka, ali vesela prijava je to Dakle Varšova najvećši ruski festung je propal. Tak šletno, kak lani Lütich, Namur i Antwerpen. Varšova! Kuliko krvi je preteklo, doklam su savezni šeregi do tvojih sténah došli! Rus preléva još na čebre krv, ali ova krv nam mir bude donesla.

Hindenburg i Frigyes nadherceg sa svojemti vodji su postigli to, kaj smo već tak teško čekali. Kad je Below pruski general širom rezbil petoga ruskoga šerega i Varšovu od juga tijam do Viztula vode obkolil, rusi su presiljeni bili iz Varšove veķšo stran soldačije vun poteci, da pre Bug vodi nemce zastaviju, drugač odzaja bi došli bili do Varšove. Nemci su ov šereg sbili i trideset kilometrov su blizu Varšove došli. Kad su rusi na Gora Kalvaria liniji opet bitku s gubili, nemci su petnajst kilometrov blizu festunga došli i odmah su ga počeli strélati.

Od Radoma Woyrsch general se preblizaval s magjarskimi reginietimi proti Ivangorodu i presékel je puta med Varšavum i Ivangorodom. Gallwitz pri Narev i Bug

vodi je stal svojim šeregom. Med tom toga Mackensen s glavnim ruskim šeregom se je zisel, koj je sdvejeno branil proti Breszt-Litovsku puta, jerbo ako rusi ov put sgubiju, sgrabili bi bili sve festunge i čeli ruski glavni šereg.

Sad je Irmanov ruski general čelo rezervno skup pobral i s velikom moćom i silom se navalil na József Ferdinanda šereg. Pred velikom ruskom moćom naši su se spamelno od korača, do korača nazat vlekli i tak dugo su ruse zadržali, doklam su susedni šeregi naprè vdrli i stèm su oslobodili nadhercega šerega. Po ovi bitki nam je Lublin vu ruke došel. Takodjer i Mackensen velike bitke je imel, doklam je do Cholm i Lublin željeznice došel.

Pri gornji Bug vodi pak je Böhm Ermolli s magjarskimi regimenti prek vode pretiral ruse. Lisingen nemski general pri Zlota Lippa zvanom mesto se svojim šeregom zakopal i neje pustil ruse nikam. Pflancer-Baltin pak pri Bukovini je stal, gde su jedno noć tak hitro se rusi navalili na nase jarke, da su je ne mogli naši zastaviti. Strahovitna borba je bila vu jarkih. Takva kmcica je onu noć bila, da je jedan drugoga ne poznal i čekali su morali do jutra, doklam se rezdenili. Sad su magjarski i horvatski honvédi stakvom silom se hitili na ruse, da su divjo morali pobeći. Neprijatelj su nazat pretirali vu Bessarabiu. Ovd se pripetilo, da su jedanajst husarov četirinaest danov ne stupili doli iz konja, husarov ezredeš pak je takodjer tuliko danov ne jedno minutu spaval.

Kad je i ovd pogibelj prestala, Lipót bajerski herceg zapoved je dobil, da se naj navalni na Varšovu. Tak se je juris Varšove započel, koja je za par danov propala.

Vidi se, da svaki je svoju dužnost marljivo svršil i samo tak je moguće bilo tak letno najveksi ruski festung zadobiti, za kojega su i sami rusi znali, kak Ivan-gorod prepadne, prepadne i Varšova, jerbo duže vremena nemore se držati.

Kaj bude sad, to naprè neje znati. Rusi još nezmerno ljudstva i velike šerege imaju. Odmah se još nebudo predali i još velike bitke budu vu Ruskim, doklam mir nastane.

Takodjer niti to neznamo još za vezda, kuliko rusov su vlovili i kakvo blagu su rusi vu Varšovi ostavili i sgrabili. To opet za par tjednov se bude točno znalo. Slava i dika našim i saveznim šeregom, koji su tak hrabro i vitežki vojvali za glavni varaš Rusko-Polske.

— **Pustolovina vu Mitau.** Mitau rusko morsk postajalište su nemci za dobili. Sad pètervarske novine pišeuju, kak zalosten položaj je bil, kad su nemci vu varaš ulazili. Varaš je čisto prazen bil, jerbo stanovnici svi su pobešli. Redarstvo je odredilo, de peki vu varaš moraju ostati, da za soldaciju kruh pečeju. Predi kak su rusi ostavili varaš, zapovedništvo odredilo je, da sve na polju, po senokošah i po vrlih vuništiju. Rusi svojemj varaši ravno tak delaju, kak s neprijateljski.

— **Bologna je jedan veliki špital.** Veliki varaš je vu Talijanskim Bologna. Sad pišeuju vu kakovim položaju je Bologna. Varaš je čisto mrtve. Na kolodvoru čeli redi kočijih stoji. Ali niti to neje dosta, da plezèrci iz kolodvora vu varaš zvoziyu. Plezèrci su jako trudni i preplašeni. Jednoga generala su dopeljali. Nogu mu je spotral

granetlin. Nikomu nikaj na pitanje ne odgovori, obnurel je. Bologna je jedan veliki špital, tuliko rajenikov i betežnikov je vu varašu, da je već neznaju kam spravili.

— **Bejžiju rusi i vu Kaukazušu.** Rusom niti vu Kaukazušu neje dobro. Kak iz Erzeruma pišeuju turčini su od varaša na stoosedemdeset kilometrov pri Karakilisi tak sbili ruse, da prek jezero mrtvih i do dvè jezero plezèrcov su ostavili na bojnom polju. Rusi bez svakoga reda su nazat vu rusko zemlju pobešli. Turčinske čete je proganjaju.

— **Smrt Körner ezredeša.** Jako kepravave su zadnje bitke bile na talijanski granici. S bajonettom i s puškinim tušom su išli jedni na druge. Na bojnom polju je opet nazocen bil Viktor Emanuel i Cadorna vojda.

Na hiljada i hiljada mrtvih je ležalo med kojemi je i Antonio Cantore general bil. Žalostno, da i mi smo boleći sgrabicek imeli. Naj žalostneši sgrabicek pak nam Körmer ezredeša smrt, koj je jedan naj izverstneši zapovednik bil na talijanskim bojnom polju. Već je vu miru skazal, kakov vojda bude vu bojnim vremenu, kad je s petemi stukl prek Gross-Glockner najvišešega brega spazil. Granetlin ravno onda ga je trofil, kad je vu automobil se stel sestl. Čudnovato je, da pleg njega sedečega oficira neje nikaj dopalo, niti najmenje plezèrani ne je bil. Körner ezredeša kralj po smrti s velikom vitežkom medalijom je nagradil, koju sad njegvi bližuji dobiju.

— **Varšovu bombardiraju rusi.** Rusom je jako žal, da su Varšovu izgubili i barem sad bi radi još nekakov kvar napraviti vu varašu. Počeli su vu varaš bombe spuščati, da podereju negdašnju krasnu kraljsku palaču. Razmi se, da vu tak velikim varašu, kak je Varšova, rusi nemoreju nikakov kvar napraviti med nemškami četami. S tèm barem pokažeuju rusi, da ne su za to spraznili i ostavili Varšovu, da ju obraniju od nemskih granetlinov, neg su već ne imali vremena, da sve onu vuništiju, kaj su steli.

— **Kövess general je zadobil Ivangoroda.** Ivangorod je nam vu rukaj. Zamenitoga varaša Kövess Hermann nagy-szebenskoga vojnoga sbora zapovednik je zadobil. On je bil, koj je decembra meseca Pietrokva zadobil, potlam pak je naprè vdril i pre Pilici se je zakopal i čelo zimu se je tam proti rusom branil i bravurno držal. Njegvi soldati, koje on vodi jako ga radi imaju, sve mu za želju napraviju.

— **Kak su pobešli iz Varšove?** Iz Varšove javiju, da predi nekoji dan, kak su nemci vu varaš ulazili, soldačko zapovedništvo spraznilo je sve magazine i kaj je samo bilo moći, sve su prek Bug vode spravili. Takodjer odredili su, da svim onim, koji su još vu varašu oslali odnjih rekvireraju konje, kola i druge stvari. Lubomirsky herceg odlučil je, da vu Varšovi ostane. Svi politikuši su vu Kiew odušli predi, kak bi nemci vu varaš bili ulazili.

— **Brest-Litovska takodjer sprazniju rusi.** Rusko zapovedništvo odredilo je, da i Breszt-Litovszk liniju sprazniju. Breszt-Litovszk je vu Rusko-Polskim jedan naj jakši festung. Sad ga za to sprazniju, jerbo Mackensen nemski general tak vodi svojega šerega, da za hrbet dojde rusom i stèm pretgrne puta rusom, koji na ov način nebi mogli dalje vu Rusko se vleći.

Za taborsku poštu gotovi kvvertisa napisem, takodjer i TABORSKE KARTE se dobiju kod Flackel Filip (Strausz Sándor) knjižarich. Cena: kvvertis—2 fill. — taborska karta — 1 fill.

Pěsem mladih regrutov.

*Leto se nam piše jezero devetsto
Jezero devetsto i petnajsto leto!*

*Stopram sam si junak v devetnajstom letu,
Već budem odušel po širokim svētu.*

*Po širokim svētu, kak čmela za cvětom,
Čmela za cvětom, a ja za sablicom.*

*Puška, sablica to se meni šika,
S kim bum sekel srba, rusa i taljana.*

*Ja sam junak mladi, kak vu vrtu ruža,
Elise nebojim rusa, niti pako srba.*

*Sam nam Bog pomori vu naši težkoći,
Taljana i rusa želimo zatući.*

*Srbija nemila svemu tomu kriva,
Kuju nam mladoga kraljiča vubila.*

*Vezda se pak tužen japeku spričavlem,
S kojim svojomu sruvu velku žalost davlem.*

*Japek moj ljubleni odprostitute meni,
Kaj sam vas rezrdil nezamerite mi.*

*S Bogom japek dragi, Bog vas naj pozdravi,
Da ja dimo dojdem, vaš bum sinek pravi,*

*Mamika ljublena, hode te vi k meni,
Rad bi vam zahvalil, kak klinčec črleni.*

*Platiti vam nemrem, naj vam Bog pomore,
Dobro zdravje, sreću i ober vas dene.*

*Naj vas blagoslovi Bog na vašem domu,
A mene sirmaka vu soldačkim stanu.*

*Vi ste tužni s menom vnogo preterpeli,
Dok me jeste gori ovak odhranili.*

*Bog vam lépo plati na vaši dobroti,
Kaj ste preterpili te devetnajst leti,*

*S Bogom mi ostante mamika ljublena,
Ki ste mojim tužnim sruvu zasadjena.*

*Vezda se pak s pričam dragoj grličici,
Kuju sam si zebrao vu ti mladi leti.*

*Ali sad bu došla ona tužna vura,
Koja naše srce rezstaviti mora.*

*Nego nikaj za to, Bog je tak stel meti,
Grličica draga moramo trpeti.*

*Sam mi verna buai te tri letih dana,
Onda budeš moja grlica zebrena.*

*Sada te skušajem s obedvejih strani,
Grličica draga s Bogom mi ostani!*

*Idi golub dragi vu to ime Boga,
Naj ti bu na pomoć Jezuš i Marija!*

*Naj zabiti picek Boga se moliti
I Majku Mariju za pomoć prositi.*

*A sad pak se s pričam pajdašekom milim,
Ki su mi do sada navek verni bil.*

*S Bogom mi ostante susedi ljubleni,
Ci sam se zameril, odprostitute meni.*

*Sad se je genula ta črna mašina,
S Bogom mi ostani moja domovina!*

*S Bogom mi ostante čitatelji mili,
Koji bube ovu moju pěsem šteli.*

Dravaszentiván.

**Varga János i
Horvát Ferenc.**

GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	1 METERCENT	K
Buza	Pšenica	35—
Rozs	Hrč	22—
Arpa	Ječmen	26—
Zab	Zob	26—
Kukorica új	Kuruza suha	29—
Fehér bab új	Grah beli	36—
Sárga bab	Grah žuti	35—
Vegyes bab	Grah zmešen	34—
Kendermag	Konopljeno seme	50—
Lenmag	Len	55—
Tökmag	Koščice	54—
Bükköny	Grahorka	30—

Angyszerűen bevált a harcoknál és általában mindenkinél mint legjobb
fájdalomcsillapító bedörzsolés

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. esetében

Dr. Richter-féle

Horgony - Liniment. capsici compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Üvege K -80, 140, 2—.

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlanhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárakban, Prága 1, Elisenbörster 5.

Napokénti ártékítés.

524 2-50

STOCK-GOENAC MEDICINAL

SZAVATOLT
VALÓDI
BORPÁRLAT

CAMIS ÉS STOCK gőz-
pároló telepéből Barcelona

COGNAC-GŐZFŐZ-
DE, ÁLLANDÓ HI-
VATAL. VEGYI EL-
LENÖRZÉS ALATT

512 3-55

KAPHATÓ MINDEN JOBB ÜZLETBEN!

100 liter házi ital

frissítő, jóízű és szomjat oltó, csekély költséggel bárki által készíthető. Kaphatók: ananas, alma, grenadine, málna, muskotálykörte, borsosmenta, narancs, waldmeister, meggy. Sikertelenség kizárva. Ezek a házi italok nyáron behűtve és télen forralva, rum és pálinka helyett élvezhetők. Az alkatrészek ára pontos előírással együtt utánvétellel bérmentve K 450. Őt ilyen adaghoz 1 adagot ingyen adok. Gazdaságok, gyárak, nagyobb háztartások, műhelyek stb. számára megbecsülhetetlen, mert a munkás felfrissül, nem részegedik meg tőle és munkaképessége nem csökkenik. **GROLICH JÁNOS**, Angyal-drogéria Brúnn 618 szám (Morvaország).

525 3-20

1914/1915.

Drávaszilas község előljáróságától.

HIRDET MÉNY!

Drávaszilas község tulajdonát képező s a község határában gyakorlandó

VADÁSZATI JOG

Drávaszilasban, a bíró házánál f. évi augusztus hó 14-én d. u. 3 órakor kezdődő nyilvános szóbeli árverésen a leg-
többet ígérőnek bérbe fog adatni.

Feltételek a drávadiósi jegyzői irodában tudhatók meg.
Drávaszilas, 1915. augusztus hó 3.

522 1-1

CIRA NÁNDOR s. k. jegyző TARANDEK BÁLINT s. k. bíró

Nepp Ede, pekar Csáktornya

Rákóczi-utca hízó broj 18. polog Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu **VAPNA.**
od najbolše vrsti

Koji treba zazidanje, može ga dobiti u svako doba doma pri njemu uz najfalesu cenu. Koji treba celi vagon dobi vapno čisto fal. Trži cepanoga suha bukova drva ilapora na vagu.

568 89-9

Egy könyvkötő és egy papírkereskedő tanuló felvétetik

Strausz Sándor
könyv- és papírkeres-
kedésében, könyvköté-
szetében Csáktornyan

A világháború összes térképei

(Európa, Szerbia, Oroszország, Franciaország,
Törökország és Olaszország) különféle kiadásban

és nagyságban kaphatók: ♦

Fischel Fülöp (Strausz Sándor)

könyv- és papírkereskedésében, Csáktornyan

Interurban-Telefon 34. szám